

Konference SLUNEČNICE

Ekonomická fakulta
VŠB-TU Ostrava

Čeladná, Beskydy
11. – 12. 11. 2009

Spolupráce organizací přispívajících k integraci osob zdravotně postižených

Jaroslava Strnadová

Ministerstvo práce a sociálních věcí Praha
jaroslava.strnadova@mpsv.cz

Abstrakt: Cílem příspěvku je zdůraznit nutnost spolupráce organizací zabývajících se osobami se zdravotním postižením. Spolupráce organizací je důležitá jak pro osoby se zdravotním postižením, tak pro zainteresované organizace samotné. Osoba se zdravotním postižením se lépe pohybuje v prostředí, které spolu vzájemně spolupracuje. Fungující spolupráci se zvýší nejen pomoc v oblasti vzdělávání, ale i při integraci na trh práce. Mezi aktivitami přispívajícími k integraci patří zejména pracovní rehabilitace. V systému poskytování služeb osobám se zdravotním postižením je velice důležité poradenství. Poradenské aktivity by měly být poskytovány jak osobám se zdravotním postižením, tak organizacím, které se problematikou osob se zdravotním postižením zabývají.

Klíčová slova: spolupráce, integrace, osoba se zdravotním postižením

Abstract: The aim of this contribution is to point out the need of the cooperation of the organizations dealing with the handicapped people. The cooperation of the organizations is important for both the handicapped and the organizations concerned. The handicapped person orientates better in the cooperating environment. If this cooperation is functional the help in education field as well as integration to the labour market is increasing. Especially working rehabilitation belongs to the activities contributing to the integration. Counselling is very important when serving the handicapped. Counselling services should be provided for both the handicapped and the organizations dealing with the handicapped.

Keywords: cooperation, integration, the handicapped person

Problematikou osob se zdravotním postižením se v České republice zabývá velké množství organizací působících v různých resortech. Aby byla péče o tyto osoby účelná a efektivní, je potřeba, aby existoval funkční systém spolupráce mezi jednotlivými subjekty jak na regionální, tak na národní úrovni.

Je potřeba, aby došlo k vytvoření integračního systému pracovní rehabilitace a k vytvoření takových procesů, které umožní efektivnější realizaci všech postupných nástrojů pracovní rehabilitace. Proto je nezbytně nutná fungující spolupráce mezi subjekty, které se na tomto procesu podílejí a vazbami, které mezi nimi existují nebo by existovat měly.

Důležité je, aby všechny zainteresované subjekty se v této oblasti také vzdělávaly. Vzdělávání by mělo obsahovat mimo odborných témat, také téma zaměřené na komunikaci s osobami zdravotně postiženými. Vzdělávání je důležité také pro rodinné příslušníky osob se zdravotním postižením. Správná komunikace a přístup rodinných příslušníků má vliv nejen na průběh léčby, ale i na rychlost návratu jak do společenského, tak pracovního života. Vzdělávání má vliv na úroveň a kvalitu poradenských aktivit. Úřady práce zabezpečují pro osoby se zdravotním postižením různé poradenské programy. Aktivizační poradenský program pro OZP je forma

poradenské činnosti, která probíhá skupinově. Úřad práce ji může realizovat z interních nebo externích zdrojů dle svých finančních a personálních možností. Důležitou roli zde hraje výběr klientů, kteří budou takovým programem procházet. Ideální počet skupinového poradenství se pohybuje v rozmezí 8 - 12 osob.

Poradenstvím by se měli zabývat nejen zařízení poskytující poradenství v oblasti pracovního uplatnění pro osoby se zdravotním postižením, vzdělávací instituce a úřady práce, ale i zdravotnická zařízení, sociální odbory měst a samozřejmě zaměstnavatelé.

1 V čem spočívá úspěšná integrace osob se zdravotním postižením ?

Úspěšná integrace osob se zdravotním postižením vyžaduje spolupráci všech subjektů a poskytování komplexní rehabilitace.

Zdravotnická zařízení v České republice stanoví diagnózu, zachrání život a provedou terapii. Individuálně je nezbytné indikovat vhodné prostředky rehabilitace, které jsou: rehabilitace ve zdravotnictví, rehabilitace sociální, pedagogicko výchovná a pracovní.

Souběžně s rehabilitací ve zdravotnictví, která je zahájena již v období poskytování akutní zdravotní péče, musí proto probíhat i ostatní potřebné části rehabilitace, popřípadě na ni musí koordinovaně navazovat.

Proces rehabilitace musí být zahájen již v období poskytování akutní zdravotní péče jako její nedílná součást, a to na všech pracovištích klinických oborů. Rehabilitace je nezbytná u pacientů s pohybovým, zrakovým, sluchovým, mentálním i psychickým postižením. Jedná se o osoby v každém věku, tedy o rehabilitaci u dětí, dorostu, osob v produktivním věku i seniorů. U velké části z nich se specifickou léčbou základního onemocnění rehabilitací, dosáhne původní kvality života. Rehabilitace ve zdravotnictví je soubor včasných diagnostických a terapeutických opatření, směřujících k optimální funkční zdatnosti organismu.

Rehabilitace osob se zdravotním postižením je s ohledem na její přínos k ekonomické a sociální integraci povinností komunity, že zaručuje ochranu lidské důstojnosti a zmírňuje problémy, s nimiž se osoby se zdravotním postižením ve společnosti potýkají a měla by být zahrnuta mezi prioritní cíle jakékoli společnosti.

Rehabilitace ve zdravotnictví

Rehabilitace ve zdravotnictví zahrnuje soubor včasných, diagnostických, terapeutických a organizačních opatření směřujících k optimální funkční zdatnosti a vytvoření podmínek pro její dosažení. Výstupem rehabilitace ve zdravotnictví je obnova nebo substituce porušené funkce, která v rámci procesu rehabilitace osoby se zdravotním postižením vytvoří základní předpoklady pro její inkluzi (integraci) do společnosti.

V rámci rehabilitace ve zdravotnictví se využívají zejména

- • Fyzioterapie
- • Ergoterapie
- • Psychologie
 - Klinická psychologie
 - Neuropsychologie
 - Psychoterapie a psychologické poradenství
 - Dopravní psychologie

- Spolupráce s psychologií práce, pracovním poradenstvím a personalistikou při umísťování a studijním – pracovním začleňování lidí se zdravotním postižením.

Rehabilitace ve zdravotnictví je medicínský obor a veškeré uvedené činnosti provádí výhradně zdravotnický pracovník, tedy klinický psycholog nebo psycholog ve zdravotnictví,

- Logopedie.
- Prostředky zdravotnické techniky

2 Sociální rehabilitace

Sociální rehabilitace je proces, ve kterém osoba s dlouhodobým či trvalým zdravotním postižením absolvuje nácvik potřebných dovedností, směřujících k dosažení samostatnosti a soběstačnosti v maximální možné míře s ohledem na její zdravotní postižení, a to za účelem co nejvyššího stupně jejího sociálního začlenění.

Výstupy sociální rehabilitace jsou:

- – Podpora integrace osoby se zdravotním postižením
- – Podpora nezávislosti osoby se zdravotním postižením
- – Ochrana zranitelných skupin obyvatel
- – Vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením

3 Pedagogická rehabilitace

Pedagogická rehabilitace je proces, jehož cílem je dosáhnout u osob se zdravotním postižením při respektování jejich individuálních potřeb a možností a společenské situace co nejvyššího stupně vzdělání, podpořit tak jejich samostatnost a aktivní zapojení do všech obvyklých aktivit společenského života a prostřednictvím výchovy a vzdělávání posilovat harmonické soužití všech členů společnosti. Prostředky pedagogické rehabilitace představují souhrn specifických pedagogických a pedagogicko–psychologických činností zaměřených k rozvoji osobnosti a podpoře vzdělávání osob se zdravotním postižením a k prevenci vzniku a odstraňování negativních důsledků jejich zdravotního postižení v procesu vzdělávání. V rámci pedagogické rehabilitace jsou využívány zejména následující prostředky pedagogicko-psychologického poradenství a speciálního vzdělávání:

- Pedagogicko-psychologické poradenství
- Speciální vzdělávání

Výstup pedagogické rehabilitace je chápán jako připravenost osoby se zdravotním postižením po stránce vědomostí, dovedností a návyků k společenskému a pracovnímu uplatnění, plnění odpovídající společenské role a dosažení co možná nejvyšší míry samostatnosti a zapojení do všech obvyklých aktivit v životě a vyrovnání primárního znevýhodnění osoby se zdravotním postižením.

4 Pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace je souvislá péče poskytovaná osobě se zdravotním postižením na základě plánu pracovní rehabilitace s cílem umožnit této osobě získat a zachovat si vhodné zaměstnání a tak ji usnadnit její zapojení nebo opětovný návrat do společnosti. Pracovní rehabilitace je nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, k vyrovnání jejich příležitostí na trhu práce a jako součást komplexu činností a opatření vedoucích k její plné integraci. Zařazení zdravotně postiženého jedince do procesu pracovní rehabilitace vychází z posouzení jeho zdravotního stavu, jeho pracovní způsobilosti, jím dosaženého vzdělání a získaných dovedností a situace na trhu práce.

Účinné a hospodárné provádění rehabilitace jako souvislé činnosti by se mělo ve všech jejích formách řídit základními zásadami, kterými jsou:

- Včasnost
- Komplexnost, návaznost a koordinovanost
- Dostupnost
- Individuální přístup
- Multidisciplinární posouzení
- Součinnost

V procesu integrace osob se zdravotním postižením hrají důležitou roli zaměstnavatelé. Zapojení co největšího počtu zaměstnavatelů do procesu integrace vyžaduje navázání fungující spolupráce s ostatními subjekty. Zaměstnavatelům někdy chybí dostatek informací a zároveň motivace zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Často převažujícím motivem zaměstnat osoby se zdravotním postižením je především ekonomický a finanční prospěch. Někteří zaměstnavatelé neumějí komunikovat s osobami zdravotně postiženými a často ani se subjekty, které se integrací těchto osob zabývají. Přitom začlenění postižených osob do ekonomické aktivity má v konečném důsledku pozitivní ekonomické dopady.

Curriculum

Ing. Jaroslava Strnadová

Ministerstvo práce a sociálních věcí Praha

Odbor realizace služeb zaměstnanosti

Na Poříčnickém právu 1/376

128 01 Praha 2